

**Gedragscode inzake de 'infofiche tweede pijler' voor pensioenproducten van de
individuele tweede pijler**

Toelichting bij de toepassing van de gedragscode

In deze nota wordt nadere toelichting gegeven bij de praktische toepassing van de gedragscode en bij de inhoud van bepaalde rubrieken van de 'infofiche tweede pijler'.

1. Praktische toepassing van de gedragscode

Toepassingsgebied

De gedragscode heeft betrekking op de pensioenproducten van de individuele tweede pijler, met uitzondering van de individuele pensioentoezegging voor werknemers. Naast overeenkomsten gesloten door zelfstandigen en werknemers die als natuurlijk persoon actief zijn, vallen onder deze gedragscode -om pragmatische redenen- dus ook de individuele pensioentoezeggingen die vennootschappen onderschrijven ten gunste van hun zelfstandige bedrijfsleiders. Zelfstandige bedrijfsleiders sluiten immers vaak gelijktijdig zowel een VAPZ als een IPT. Het is dan ook logisch dat dezelfde soort precontractuele informatie voor beide pensioenproducttypes beschikbaar is.

Het feit dat de collectieve pensioenstelsels (voor werknemers en zelfstandigen) en de individuele pensioentoezegging voor werknemers buiten beschouwing blijven, belet pensioeninstellingen overigens niet om zich door dit initiatief te laten inspireren en voor die producttypes zelf precontractuele infofiches te ontwikkelen. Met name de infofiche over de individuele pensioentoezegging voor zelfstandige bedrijfsleiders zou hiervoor als basis kunnen dienen. Het logo en de benaming van de 'infofiche tweede pijler' mogen evenwel in geen geval gebruikt worden voor precontractuele infofiches voor pensioenproducten die niet onder het toepassingsgebied van deze gedragscode vallen.

Er moet ook een 'infofiche tweede pijler' worden opgesteld voor pensioenovereenkomsten 'zuiver overlijden' – zonder pensioenopbouw – die worden gesloten onder het fiscale stelsel van een verzekeringsproduct van de individuele tweede pijler. De informatie die in bepaalde rubrieken is opgenomen, zal evenwel verschillen van de informatie in de fiches met een luik 'pensioen'. De specificiteiten van deze producten worden in voorkomend geval in de beschrijving van de afzonderlijke rubrieken toegelicht.

Controle van de naleving van de gedragscode

Bij een geschil kan een rechter beslissen dat de gedragscode beschouwd wordt als eerlijke handelspraktijk. Zo wordt de gedragscode toepasbaar op alle verzekeringsondernemingen die op de Belgische markt actief zijn, inclusief de buitenlandse verzekeringsondernemingen die via vrije dienstverlening of een bijkantoor levensverzekeringen aanbieden in België.

2. Algemene informatie over de 'infofiche tweede pijler'

Vorm

De 'infofiche tweede pijler' is een digitale fiche die beschikbaar is op de website van de verzekeringsonderneming. De kandidaat-verzekeringnemer moet een digitale of papieren versie van deze 'infofiche tweede pijler' ontvangen, en dit uiterlijk net vóór hij de overeenkomst ondertekent.

Het gaat hier over een geïntegreerde infofiche die het principe van de gelaagdheid van de informatie¹ niet toepast. Aangezien deze infofiche enkel essentiële informatie bevat, zou in dit geval een dergelijke presentatie beschouwd kunnen worden als een hindernis voor de leesbaarheid en vergelijkbaarheid tussen verschillende infofiches die op hetzelfde pensioenproduct betrekking hebben. Bijgevolg moeten alle rubrieken met de bijbehorende informatie integraal worden opgenomen in de volgorde zoals voorzien in de modelfiches die als bijlage bij de gedragscode zijn opgenomen.

De fiche is opgesteld in de vorm van rubrieken die over twee kolommen zijn verspreid. In de linkerkolom staat voor elke rubriek de behandelde vraag, telkens geïllustreerd met de iconen die in de modelfiche zijn opgenomen. In de rechterkolom staan de elementen van antwoord op de betrokken vraag.

Inhoud

De rubrieken van de infofiche zijn identiek voor alle betrokken pensioenproducten. Bij elke rubriek wordt verduidelijkt welke informatie moet worden verstrekt. Deze informatie kan variëren naargelang de specifieke eigenschappen van de pensioenproducten.

De zinnen tussen " " moeten letterlijk in de 'infofiche tweede pijler' worden overgenomen. De onderwerpen tussen < > worden in meer of mindere mate ingevuld naargelang de huisstijl van de verzekeringsonderneming. Het onderwerp moet verplicht worden behandeld, maar er is geen opgelegde tekstformulering.

Hoofdstuk 3 van deze verklarende nota geeft meer toelichting bij de inhoud van bepaalde rubrieken.

Verwijzing

Indien de 'infofiche tweede pijler' niet in een reclamestuk is geïntegreerd, dan wordt aanbevolen om in het reclamestuk (expliciet) te verwijzen naar de 'infofiche tweede pijler' op de website van de verzekeringsonderneming.

Lengte

Er worden geen beperkingen opgelegd wat de lengte van de 'infofiche tweede pijler' betreft. Wel wordt aanbevolen om erover te waken dat de fiche leesbaar blijft voor de kandidaat-verzekeringnemer.

Om de lengte van de 'infofiche tweede pijler' aanvaardbaar te houden, werden een aantal concrete aanbevelingen uitgewerkt voor bepaalde rubrieken (zie verder).

¹ Bij een fiche met layering wordt de informatie onderverdeeld in lagen. De eerste laag bevat de essentiële informatie. De tweede laag bevat meer details. Dit layeringprincipe wordt ondersteund in het kader van de informatiefiches 'Insurance Product Information Document' (IPID) en het EIOPA-rapport van november 2018 inzake het *Pension Benefit Statement* voor IBP's.

Verwijzing naar andere informatieve documenten

De rubrieken van de 'infofiche tweede pijler' moeten alle basisinformatie bevatten zoals gepreciseerd in de modellen van de 'infofiche tweede pijler', die als in bijlage bij de gedragscode zijn opgenomen. Wel mag men voor een betere leesbaarheid van de infofiche verwijzen naar andere documenten of webpagina's van de verzekeringsonderneming die aanvullende informatie verstrekken over het betrokken verzekeringsproduct, bijvoorbeeld voor de rubrieken 'Hoe wordt het pensioen opgebouwd?', 'Welke fiscaliteit is van toepassing?' en 'Hoe gebeurt de informatieverstrekking?'. De verwijzing naar externe documenten mag er echter nooit toe leiden dat de informatie in de 'infofiche tweede pijler' zelf zeer beknopt wordt.

Logo

Het logo van de 'infofiche tweede pijler' werd door Assuralia gedeponereerd. Dit logo mag enkel worden gebruikt op de wijze en voor de toepassing beschreven in de gedragscode. De benaming 'infofiche tweede pijler' maakt integraal deel uit van het logo.

Assuralia kan reageren op een onrechtmatig gebruik van het logo van de infofiche (bijvoorbeeld bij de plaatsing van het logo op een document dat niet beantwoordt aan de in de gedragscode opgenomen modellen).

Het logo moet altijd linksboven op de eerste pagina van de infofiche worden weergegeven. Het is toegestaan om het logo te vergroten of te verkleinen, voor zover dit binnen redelijke grenzen gebeurt. Het logo moet evenwel minimaal de volgende afmetingen hebben: hoogte: 3 cm, breedte: 3 cm.

Elke verzekeringsonderneming mag vrij de achtergrondkleur van het logo (standaard blauw) bepalen. Het cijfer '2' en de letter 'P' van het logo moeten altijd in het wit blijven.

Elke onderneming heeft ook de mogelijkheid om bovenaan op de eerste pagina van de infofiche het logo van de onderneming toe te voegen. De grootte van dit logo moet in verhouding blijven met de grootte van het logo van de 'infofiche tweede pijler' en met de tekst van de fiches.

Iconen

In elke rubriek staat telkens een illustrerend icoon bij de vraag die het behandelde onderwerp beschrijft. Deze iconen moeten naast of boven elke vraag in de linkerkolom worden geplaatst. De grootte van de iconen moet in verhouding staan met de tekstgrootte in de fiches, naar het voorbeeld van de beschikbare modellen voor de 'infofiche tweede pijler', die als bijlage bij de gedragscode zijn opgenomen.

Deze iconen zijn niet gedeponereerd. Elke verzekeringsonderneming mag vrij de kleur van de iconen (standaard blauw) bepalen.

Titel

Elke 'infofiche tweede pijler' moet verplicht een titel vermelden die de volgende elementen bevat in de aangegeven volgorde: de 'commerciële naam van het verzekeringsproduct', de 'naam van de verzekeringsonderneming' en het betrokken type pensioenproduct van de individuele tweede pijler. Er is een uitzondering wanneer de commerciële naam van het verzekeringsproduct overeenkomt met de naam van het type pensioenproduct. In dit geval is de vermelding van het type pensioenproduct niet verplicht.

3. Toelichting bij de inhoud van bepaalde rubrieken van de 'infofiche tweede pijler'

Rubriek 'Wie zijn de betrokken partijen?'

In deze rubriek kan de verzekeringsonderneming, als zij dat wenst, ook de begunstigen in geval van overlijden preciseren, of een minimum- of maximumleeftijd aangeven voor het sluiten van de overeenkomst.

Rubriek 'Welke prestaties zijn voorzien?'

In deze rubriek moeten de prestaties bij leven en bij overlijden alsook de prestaties van de aanvullende waarborgen altijd worden vermeld, zelfs wanneer deze prestatie nul bedraagt. Zo moet bij een verzekering in de vorm van een uitgesteld kapitaal zonder tegenverzekering van de reserves in geval van overlijden vóór de pensioenleeftijd (UKZT) bijvoorbeeld worden vermeld dat er geen prestatie is bij overlijden. Bij een pensioenovereenkomst 'zuiver overlijden' moet er worden vermeld dat er geen prestatie is bij pensionering.

De 'infofiches tweede pijler' voor de sociale VAPZ- en Riziv-overeenkomsten omvatten ook de solidariteitsprestaties.

Toch is het niet de bedoeling dat de infofiche alle voorwaarden en uitsluitingen uit de bijzondere en algemene voorwaarden bevat die al dan niet recht zouden geven op de betaling van de prestatie in geval van overlijden of van de prestatie met betrekking tot een aanvullende waarborg². Daarvoor wordt de kandidaat-verzekeringnemer dan ook met een standaardzin doorverwezen naar andere voor hem beschikbare documenten.

Rubriek 'Hoe wordt het pensioen opgebouwd?'

In deze rubriek moet worden verduidelijkt of het gaat om een pensioenproduct van tak 21, tak 23 of een combinatie van beide. Afhankelijk van de situatie verstrekt de verzekeringsonderneming de volgende aanvullende informatie:

Voor tak 21:

Informatie moet beperkt blijven tot de geldende interestvoet, de al dan niet toepassing van gewaarborgde interestvoet op toekomstige stortingen en de duur van deze interestgarantie.

Wat de winstdeelname betreft, volstaat het om de volgende informatie in de infofiche op te nemen:

- of de cliënt al dan niet een eventuele winstdeelname kan genieten;
- zo ja, op welke eventuele voorwaarden de kandidaat-verzekeringnemer moet letten om voor een eventuele winstdeelname in aanmerking te kunnen komen (bijv. vanaf een bepaald niveau van reserves of een minimale jaarlijkse storting, het contract moet lopen op <datum>, ...).

Als er verwezen wordt naar het winstdeelnameplan, dan is het raadzaam om op de 'infofiche tweede pijler' te vermelden dat dit plan bij de verzekeraar kan worden geraadpleegd. De infofiche mag ook vermelden dat het winstdeelnameplan werd neergelegd bij de bevoegde controle-autoriteit, voor zover niet de indruk wordt gewekt dat het winstdeelnameplan raadpleegbaar is bij die bevoegde controle-autoriteit.

Bij een pensioenovereenkomst 'zuiver overlijden' – zonder pensioenopbouw – die is gesloten onder het fiscaal stelsel van een verzekeringproduct van de individuele tweede pijler, mag de rubriek niet worden geschrappt maar dient men aan te geven dat er geen vorming van pensioenkapitaal is.

² Men denkt bijvoorbeeld aan de niet-betaling van de prestatie overlijden in geval van zelfmoord in het eerste jaar of de niet-betaling van de prestatie overlijden of gewaarborgd inkomen na een ongeval tijdens de uitoefening van een gevaarlijke sport.

Voor tak 23:

Omwille van de leesbaarheid dient de fiche geen lijst te bevatten van de via het verzekeringsproduct beschikbare beleggingsfondsen en hun specificiteiten (zoals hun risicoschaal, hun doelstelling of een overzicht van het rendement van deze fondsen). Het volstaat te verwijzen naar documenten of webpagina's die deze info bevatten.

Rubriek 'Is de financiering van vastgoed via dit product mogelijk?'

Als de pensioenovereenkomst voor de financiering van vastgoed kan worden gebruikt, dan mogen de kosten die daaraan verbonden zijn optioneel worden vermeld bij de 'voorwaarden en modaliteiten' in deze rubriek, in tegenstelling tot wat voor de andere kosten is bepaald.

Rubriek 'Welke zijn de modaliteiten voor de bijdragebetaling?'

Het is aangewezen dat de verzekeringsonderneming preciseert dat de premietaks in de minimum- of maximumpremie is inbegrepen of niet door de woorden '(taksen [niet] inbegrepen)' toe te voegen.

Rubriek 'Wanneer gebeurt de uitbetaling?'

De onderneming moet duidelijk vermelden of het al dan niet mogelijk is om de uitbetaling aan te vragen vóór de effectieve pensionering. Als die mogelijkheid bestaat, moet ook worden vermeld dat er bijkomende kosten kunnen worden aangerekend. In voorkomend geval is de verzekeringsonderneming verplicht om deze kosten verder toe te lichten in de rubriek 'Welke zijn de kosten?'

Rubriek 'Is een reserveoverdracht mogelijk?'

In deze rubriek is het belangrijk om te preciseren dat een reserveoverdracht alleen mogelijk is tussen pensioenproducten van hetzelfde type.

In voorkomend geval moet de onderneming duidelijk vermelden dat er bijkomende kosten kunnen worden aangerekend bij een reserveoverdracht. De detailgegevens betreffende deze afkoopvergoedingen zijn (verplicht) op te nemen in de rubriek 'Welke zijn de kosten?'

Bij een zuivere overlijdensverzekering - zonder reserveopbouw - volstaat het om te vermelden dat er geen reserveoverdracht mogelijk is. In het tegengestelde geval, wanneer er wel reservevorming is - voor de financiering van het verzekerde overlijdenskapitaal - moet de aard van deze reserves worden gepreciseerd, evenals de modaliteiten voor de overdracht, bijvoorbeeld bij de opzegging van de overeenkomst.

Rubriek 'Welke fiscaliteit is van toepassing?'

Om te voorkomen dat deze rubriek te ingewikkeld en uitgebreid wordt, is het raadzaam om zich bij de beschrijving van de fiscaliteit van het product te beperken tot de algemene fiscale regels die erop van toepassing (kunnen) zijn.

Zo is het meer bepaald niet nodig om een gedetailleerde uitleg te geven over de successierechten, noch over het fiscaal stelsel bij gebruik van het aanvullend pensioen voor de financiering van vastgoed³. Verzekeringsondernemingen die dat wensen, kunnen deze informatie ter beschikking stellen via hun website. Op de infofiche kan dan worden verwezen naar de website voor meer informatie.

³ Aangezien hetzelfde belastingregime van de fictieve rente van toepassing is op elke uitkering bij leven of overlijden van de VAPZ- en Riziv-overeenkomsten, moet dit regime in elk geval in de infofiche van deze pensioenproducten toegelicht worden.

Rubriek 'Welke zijn de kosten?'

Naast informatie over de instap-, beheers-, en uitstapkosten, moet de onderneming in deze rubriek ook de eventuele afkoopvergoeding naar aanleiding van een reserveoverdracht of een uitbetaling vóór de pensionering toelichten (zie hoger).

Algemene informatie of clausules

Aan het einde van de infofiche, onder de kolommen met de verschillende rubrieken zoals hiervoor beschreven, heeft de verzekeringsonderneming de mogelijkheid om algemene informatie of clausules toe te voegen. In dit verband denken we bijvoorbeeld aan clausules met betrekking tot de toepassing van de GDPR- of FATCA-regelgeving.

